

D • N
23/6 1952

Sverige, Ryssland och Västern

Nedskjutningen av två svenska plan, obebäpnade och inom internationellt område, har jämte åtföljande förnekanden, motanklagelser och lögnar varit en väckelse för den svenska opinionen. Man har klarare än förr förstått vad den kommunistiska regimen innebär, vad den ryska politiken mot främmande länder innebär. En sådan ohygglig påminnelse om realiteterna borde, tycker man, ha varit obehövlig inom ett upplyst folk med fri debatt. Vi har sannerligen inte tidigare saknat bevis på rysk aggressionsvilja och brutalitet. Den grupp av härskare som med polis och propagandan dirigerar det ryska folket har dödat hundratusenden misstänkta och motståndare i det egna landet, genom våld och hot lagt under sig tio förut självständiga europeiska stater, vid alla gränser och med alla medel sökt utvidgning och ökad makt. Från vår synpunkt måste dessa härskare, liksom i det nazistiska Tyskland och det fascistiska Italien, betraktas som banditer och mördare. Men detta uppenbara har för många beslöjats av skilda förhållanden: den ryska regimens brott har i regel ägt rum fjärran från oss, i många fall har avståndets dunkel gjort händelserna mindre tydliga och mindre förskräckande, en del av den svenska pressen och de svenska politiska ledarna har — trots ostridigt demokratiskt sinne — systematiskt undvikit att upplysa om verkligheten och tvärtom velat mildra det fruktansvärda och genom lugnande försäkringar bedra folket.

Som ett slags ursäktande förklaring för den ryska politiken brukar sägas att ryssarna är rädda. Själva faktum kan vara riktigt, men det duger varken som ursäkt eller förklaring. Alla stater fruktar rivaler och angripare, men alla stater förärför inte en rysk politik. Och den oro de makthavande i

Ryssland kan hysa är en direkt konsekvens av deras egna gärningar. Man mördar, förtrycker och erövrar inte i denna ofantliga skala utan att frukta vedergällning och motstånd. Med alldeles samma skäl kan sägas att Napoleon eller Hitler fortsatte sina angrepp av råds-lä; varje erövring framstår för dessa folkens gissel som ett medel att värja sig, att säkra en redan gjord erövring, att äntligen nå trygghet inför det hat man själv frambesvurit. Låt oss inte tala med någon sorts vänlig förståelse om denna rädsla, som om det gällde oskyldigt hotade; brottslingarnas rädsla får de skylla sig själva för, och den gör dem blott än mera farliga.

Vad som skett är en väckelse även på ett annat sätt. Vi har fått klart för oss att vår neutralitet inte skyddar oss mot någon form av terror eller förolämpning. Det är tydligt att nedskjutningarna är medvetna övergrepp, medvetna varningar; vi skall inte blott respektera de rättsstridiga ryska anspråken på tolv mils sjögräns (man talar rent av om dess utsträckning till 50 mil), utan över huvud hålla oss undan från stora delar av Östersjön. Ryssarna betraktar och behandlar oss som fiender i det kalla kriget; andra bevis härpå är deras hets i radio och press och deras spioneriapparat i Sverige. Vi måste efter detta känna oss hotade på ett annat sätt än förut. Och därmed känner vi också starkare behovet av garantier för hjälp utifrån vid en lokal eller allmän konflikt. Det är den enkla och logiska tankegång som just nu hundratusentals svenskar måste vara inne på.

Samma dag som det svenska Catalinplanet nedsköts, alltså i måndags — men innan meddelandet härom nått honom — höll svenske ministern i Dublin, Thorsing, ett tal till försvar för Sveriges neutralitetspolitik. Hr Thorsing har goda anspråk på att kunna uppträda som utrikesledningens talesman; detta bevisas bäst av att han just utnämns att — efter en mindre

böjlig företrädare — vara Sveriges delegat i Förenta nationerna. Enligt referat i The Irish Press — mera utförligt än förut genom en telegrambyrå utsända referat — yttrade hr Thorsing att en svensk anslutning väster ut "skulle göra Östersjön till ett ytterligare friktionsområde mellan öst och väst" och att "Sverige hoppas genom sin politik i fredstid att bevara möjligheten att hålla sig utanför ett krig, om ett krig skulle utbryta". Dessa punkter var, väl att märka, de enda i vilka motiven till den svenska isolationismen berördes. Nu, en vecka senare, verkar detta auktoritativa försvar för vår politik som ett dåligt skämt. Skall vi ersätta den fruktade friktionen mellan öst och väst i Östersjön med en friktion inom detta område mellan öst och ett isolerat Sverige? Tror någon efter vad som hänt att vi kan stå utanför ett storkrig, med mindre vi så helt böjer oss för Ryssland att vi i realiteten förvandlas till en ofri stat? Vinner vi inte ökad trygghet blott genom att försäkra oss om hjälp väster ifrån? Är detta inte vägen till fred, fred genom ett gemensamt och starkt för-svar?

Det är egendomligt att iakt-ta hur den officiella politikens anhängare skyggar tillbaka för dessa frågor. Man resonerar som om denna politik vore byggd på helt andra motiv än de av hr Thorsing angivna. Men dessa andra motiv tycks det vara svårt att redovisa. Ty en sådan redovisning ersättes av de mest intetsägande fraser om att intet hänt som kan rubba vår hållning, om att Atlant-paktens anhängare vill utnyttja situationen — ett oroligt indirekt erkännande av de finger-visningar situationen ger. Ett dygdepris borde av hr Undén utdelas till den tidning (Vest-manlands Läns Tidning) som helt framt förklarar att vi nu har viktigare saker att tala om än en ändring av vår utrikes-politik. Det är ett litet nätt på-stående.

Hand i hand med isolationismen går ett slags storsvensk myndighet, som möjligen avses kompensera bristen på positiva riktlinjer. Man talar om att Sverige inte kommer att finna sig i det skedda, att ryssarna måste ge upprättelse osv. Naturligtvis bör Sverige vidhålla och så långt möjligt driva sin rättfärdiga ståndpunkt. Men utan anslutning till demokratiernas försvarssystem är våra möjligheter att få rätt än mindre än de borde vara. Endast med en sådan anslutning kan vi nå den ställning som ger kraft åt våra anspråk. Tyvärr tycks det inträffade hos många som borde vara opinionens ledare blott framtinga nya metoder att bortse från verkligheten.